

Omelija fit-3 Hadd tal-Ghid

Kappella tal-Istitut tal-Familja Papa Ġwannu Pawlu II, il-Belt Victoria

Il-Hadd 18 ta' April 2021

L-E.T. Mons. Anton Teuma, Isqof ta' Għawdex

Bl-għajnuna ta' Alla rgajna ngbarna lkoll flimkien bħala komunità li temmen. Għaliex hu importanti li ningabru flimkien? Għax “fejn tnejn jew tlieta jkunu miġbura f’ismi hemm inkun jien f’nofshom” (Mt 18:20). Ahna nistgħu nħossu l-preżenza hajja ta’ Ġesù, u ma tibqax biss xi haġa tal-moħħ, ma tibqax biss xi haġa li rridu niftakru, bħal meta tkun id-dar quddiem skrin u trid tiftakar; illi dik il-quddiesa, li dik il-*Lectio Divina*, li dik il-konferenza li qed issir, hi xi haġa li qiegħda ssir fuq Ġesù, fuq Alla. Allura hi xi haġa iktar tal-moħħ, tiftakar; milli esperjenza shiħa tal-persuna. Bħal meta qomt filgħodu, ilbist, hriġt mid-dar, u mort f’post fejn jiltaqa’ kulhadd, fejn niltaqgħu lkoll flimkien; biex inkunu nistgħu, mhux biss biex niltaqgħu ma’ xulxin, mhux biss inkunu fil-quddiesa, fil-preżenza. Le! Hija ftit wiesgħa. Imma biex ahna nagħmlu esperjenza ta’ Ġesù haj, Ġesù rxuxtati.

L-Evangeliu tal-lum ikellimna fuq dawn it-tnejn illi minn Ġerusalem l-ewwel marra lejn Għemmaws, tbiegħdu mill-belt ta’ Alla, Ġerusalem, il-belt il-qaddisa, tbiegħdu mill-origni tagħhom. Il-Lhud jemmnu li kull Lhudi, kull bniedem li jemmen fir-religjon Ġudajka, għandu l-origni tiegħu, għandu l-bidu tiegħu fil-belt ta’ Ġerusalem. Kif ahna nemmnu, kull wiehed u waħda minna, li għandna l-bidu tagħna, l-origni tagħna, fl-imħabba ta’ Alla. Allura li tmur Ġerusalem għal-Lhud tfisser li terġa’ tmur għall-origni tiegħek, terġa’ tmur għall-bidu tiegħek. Li titbiegħed minn Ġerusalem ifisser li tinsa l-identità tiegħek, tinsa int min int. Dan hu ftit jew wisq li jigri lilna. Ahna wkoll minn Għemmaws ergajna lura lejn Ġerusalem. Ahna wkoll xi ftit jew wisq ergajna ngbarna f’din id-dar, li hija simbolu, sinjal tal-qalb mimlija mħabba ta’ Alla li tagħtina l-enerġija, tagħtina l-eżistenza, tagħtina l-hajja.

Għalhekk meta proprju jkunu flimkien, “Ġesù nnifsu waqaf f’nofshom” (Lq 24:36). Mhux jidher. Ma nistennewhx jidher lil Ġesù. L-Evangeliu qatt ma jittellem fuq dehra. Qatt! L-Evangeliu jittellem fuq ‘jagħrfuh’, jew ‘ikun hemm’ u ‘jindunaw bih’. Ġesù qiegħed hawn, il-biċċa xogħol tagħna issa hi li rridu nindunaw bih. Mhux ser jidher u jisparixxi. Qatt ma jittellem hekk l-Evangeliu. Hija l-idea żbaljata ta’ moħħna, kif nimmaginaw il-ġrajjet ta’ Ġesù wara l-qawmien mill-imwiet. Ngħidulhom ‘dehriet’ fil-fatt b’mod żbaljat.

Allura fl-Evangeliu tal-lum għandna d-dixxipli ta’ Għemmaws illi jmorru lura lejn Ġerusalem, imorru lura lejn l-origni tal-identità tagħhom, u x’jagħmlu hemmhekk? Jitkellmu ma’ shabhom fuq dak li “għalhom mat-triq, u kif għarfuh fil-qsim tal-hobż” (Lq 24:35). Kellna esperjenza tiegħu, imxejna biċċa triq miegħu, spjegalna l-Iskrittura. X’jigri? L-Evangeliu jgħidilna li anki l-oħran, anki l-hdax u d-dixxipli l-oħra li kienu Ġerusalem. X’għamlu? Huma wkoll bdew jirrakuntawhom l-esperjenza tagħhom tal-Irxox. Bdew jgħidulhom li deher go nofshom, jew li kien ukoll f’nofshom. X’gara? Waqt li qed jittelmu flimkien: “Kif kienu għadhom jittelmu” (Lq 24:36). Kull darba li ahna niltaqgħu u naqsmu flimkien il-hidma ta’ Alla fil-hajja tagħna, il-hidma ta’ Alla fl-esperjenza tal-istorja tagħna, dak il-hin Ġesù jkun preżenti.

Din mhix fantasija. Din esperjenza li lkoll kemm ahna nistgħu nagħmlu. Ha nipprova nfakkarkom ftit, għax xi ftit jew wisq esperjenza bħal din ilkoll kemm ahna għamilnieha. Min imur il-gruppi tal-Iskrittura, pereżempju min jigri l-Komunità hawnhekk, jaf li hemm it-tieni laqgħa, ngħidulha l-laqqgħa tal-kondiviżjoni, tax-*sharing*, tar-rizonanza; li int tipprova tirrakkonta ftit kif dik il-Kelma messitek, iltaqgħet miegħek dik il-gimgha li għaddiet, minn

meta smajtha l-gimgha ta' qabel. Ghiduli intom, meta jkun hemm sinċerità, meta jkun hemm verità f'dak li ahna ngħidu, nagħmlux esperjenza vera tal-preżenza ta' Ġesù! Ghiduli intom dik il-kelma ta' Ġesù, "il-Paċi magħkom! Is-sliem għalikom!" (Lq 24:36), jekk tkunx hemm, jekk tkunx preżenti! Hijiex ta' veru, jew jekk hijiex sempliċiment fantasija! Ghiduli intom, meta tgħaddi minn esperjenza, kultant iebsa, u tiltaqa' ma' xi hadd u tipprova titkellem miegħu u tgħidlu: "Isma', imma jien rajt l-id ta' Alla fl-istorja tiegħi", u tibda tgħidlu, u hu jibda jgħidlek ukoll... Dak il-hin forsi ma nkunux konxji ta' x'inhu jiġri, imma wara, x'esperjenza profonda nagħmlu, x'esperjenza qawwija nagħmlu. Ma nkunux sempliċiment qed nagħmlu kondivizzjoni tal-emozzjonijiet tagħna, ma nkunux sempliċiment qed nagħmlu kondivizzjoni, *sharing*, ta' xi ġralna, imma nkunu qegħdin nixxerjaw xi haġa iktar profonda. Il-hidma ta' Ġesù haġ, il-hidma ta' Alla fl-istorja ta' haġtek, il-hidma ta' Alla fl-istorja tal-persuna li hemm quddiemek. Ghiduli intom jekk xi darba jew oħra għamilniex din l-esperjenza! Ghiduli intom jekk ukoll ahna ngħixux is-sliem, il-paċi!

Hija esperjenza li tmur lil hinn minn dik li ngħidulha 'l-empatija'. Hija esperjenza li tmur lil hinn minn dik li ngħidulha komunikazzjoni 'emottiva' jew 'affettiva'; li nikkomunikaw l-emozzjonijiet tagħna u nħossuna sew. Tmur wisq lil hinn. Hija esperjenza spiritwali, esperjenza tal-preżenza ta' Ġesù haġ, fil-komunità. "Fejn hemm tnejn jew tlieta" (Mt 18:20). L-Evangēlju ta' San Matthew jgħidilna "f'sinfonija". Ahna ttraduċejniha "miġburin". Le. Ġesù jgħid: "Fejn hemm tnejn jew tlieta f'sinfonija miegħi, hemm jien qiegħed f'nofshom".

Ġesù qiegħed hawn f'nofsna dalghodu. U qiegħed hawn mhux bħala fantażma. Għaliex San Luqa jagħmel enfasi li Ġesù mhux preżenti bħala fantażma. Għax il-Lhud u l-Griegi kienu jemmnu li l-bniedem, għalkemm imut, imma r-ruħ tiegħu tmur fix-'Sheol', tmur fl-art tal-imwiet, ir-ruħ tiegħu tibqa' ddur. Il-Griegi kienu diġà bdew jemmnu qabel Ġesù li r-ruħ hija immortal, li ma tmutx. Platon, filosofu kbir Grieg, jgħidilna li r-ruħ hija maqfula go ġisem. Sokrate kien qatel lilu nnifsu, ha l-velenu, għaliex? Għax qal: "Hekk biss nista' nkun hieles, ir-ruħ tiegħi, l-ispiritu tiegħi jkun hieles u ma jibqax maqful fil-habs ta' dan il-ġisem". L-idea ta' Ġesù li jirxoxta, l-idea ta' Ġesù li jiehu ġisem, li mhux bħalma kellu qabel, imma ġisem spiritwali, il-ġisem tal-irxuxt, hija idea għalkollox 'il barra mill-ħsieb u mill-ideat ta' żmienu. Hi għalkollox ġdida din l-idea. Mhix xi haġa li kienet diġà fil-mentalità tan-nies ta' żmienu.

Ġesù lid-dixxipli u lilna dalghodu jurina li hu mhux fantażma. L-idea ta' ġisem li miet u ruħ li tibqa' haġja, imbagħad din ir-ruħ b'xi mod tista titfaċċa xi mkien; l-idea tal-fantāzma hija idea Griega, tal-Griegi, li mbagħad adottawha wkoll il-Lhud. Hija idea li ahna kultant għadna nkaxkruha. Imma Ġesù fl-Evangēlju jagħmilha b'mod ċar. Le, m'iniex fantāzma, il-preżenza tiegħi hi ta' veru. Dawk l-eżempji: "Araw idejja u riġlejja" (Lq 24:39), il-fatt li jiekol "biċċa ħuta mixwija" (Lq 24:42), huma kollha prova, huma kollha Ġesù li qed jipprova jurina li hu mhux fantāzma. Imma Ġesù huwa haġ, huwa haġ realment, huwa haġ b'ġisem spiritwali. Noqogħdu attenti biex ma ngerfxux meta nitkellmu fuq il-qawmien, ir-rianimazzjoni tal-ġisem, ta' ġisem mejjet, mal-ġisem irxuxt, mal-ġisem gloriuż. Ir-rianimazzjoni tal-ġisem mejjet hi dak li ġralu Lazzru – kien mejjet, u Ġesù reġa' qajmu – imma l-qawmien mill-imwiet mhux hekk. Il-qawmien mill-imwiet mhux nerġgħu nieħdu l-istess ġisem, li ahna għandna jew li ahna kellna qabel ma mmutu. Il-qawmien mill-imwiet hu meta ahna nieħdu l-ġisem gloriuż, meta ahna nieħdu ġisem spiritwali, meta ahna nieħdu ġisem wisq iktar fil-milja tiegħu, wisq iktar perfett minn dak li ahna bħalissa ngorru, minn dak li ahna bħalissa għandna.

X'jagħmel Ġesù? Ġesù jgħidilhom mhux biss biex jiekol, mhux biss biex imissulu jdejh u riġlejh, imma fuq kolloxx Ġesù jgħidilhom biex issa jxandru l-maħfra tad-dnubiet, ixandru l-aħbar it-tajba għall-maħfra tad-dnubiet. U din hija esperjenza li aħna lkoll għandna bżonn nagħmlu; b'mod speċjali f'dan iż-żmien li qed ngħixu, f'dan iż-żmien li mhux tant faċli li qegħdin ngħixu, żmien tal-maħfra ta' htijietna. Għaliex? Meta l-bniedem jgħix fi żmien ta' stress, bħal din is-sitwazzjoni tal-pandemija li għaddejjin minnha – u li rridu noqogħdu attenti għax ma hriġniex minnha għadna, allura hemm bżonn li nkunu attenti għalina nfusna u għal xulxin – meta bniedem jgħaddi minn żmien ta' stress, jibda jinduna bid-difetti u bid-dgħufijiet tiegħu. Jekk aħna sincieri tassew, nibdew nindunaw bil-fragilità tagħna; kemm m'aħna xejn, kemm nimlew rasna li aħna nistgħu nagħmlu hafna affarijiet, jew li nsolvu hafna problemi, imma fil-fatt mhux veru. Meta tiltaqa' mal-limiti tiegħek, meta tiltaqa' max-xejn tiegħek, x'jiġrilek? Hafna drabi tispiċċa jiġrilek li tħossok hati, li tħossok m'intix kapaċi, li tħoss li trid tagħmel u ma tistax. Nagħmlu esperjenza kbira ta' nuqqas ta' stima tagħna nfusna. Jekk aħna nkunu veri, jekk inkunu reali, għax nistgħu naharbu minn dan kollu, qisu ma hu jiġri xejn. Hija l-aljenazzjoni l-kbira, hija wisq possibbli fiż-żmien li qed ngħixu. Hija wisq possibbli l-aljenazzjoni l-kbira, li noħorġu minna nnfusna u ma nagħtux kas ta' x'għallmitna fuqna nfusna sitwazzjoni bħal din ta' sentejn nithabtu ma' mikrobu, sentejn nithabtu ma' dan il-virus. Allura għandna bżonnha l-esperjenza tal-maħfra ta' htijietna. Fi kliem ieħor għandna bżonnha l-esperjenza li xi hadd jgħidilna li aħna ta' min iħobbna. Din hija l-maħfra tal-htijiet. Int ta' min iħobbok! Kull wiehied u kull waħda minna għandu dinjità. Kull wiehied u kull waħda minna għandu valur fl-għajnejn ta' Alla. Int ta' min iħobbok. Kull persuna hi ta' min iħobbha. Din hi l-esperjenza tal-maħfra. Anki jekk żbaljajt.

Ma ninsewx li hawnhekk id-dixxipli miġburin flimkien wara l-Passjoni, wara l-mewt ta' Ġesù, miġburin flimkien wara li għamlu esperjenza terribbli, f'dak iż-żmien meta Ġesù kien qed ibati. Wiehied bieghu, l-ieħor ċaħdu, u l-oħrajn harbu. “Ġesù nnifsu waqaf f'nofshom u qalilhom: ‘Is-sliem għalikom!’” (Lq 24:36). Interessanti l-ewwel approċċ ta' Ġesù, l-ewwel reazzjoni ta' Ġesù fl-Evanġelju mhix: ‘Fejn kontu meta jien kont fuq is-salib? Fejn marret il-ħbiberija tagħna? Fejn mar dak li jien għamilt għalikom?’. Dan kollu ma jeżistix għal Ġesù. Teżisti biss ix-xewqa kbira li kellu li dawk li kellu quddiemu, u allura anki aħna, nagħmlu esperjenza awtentika ta' x'jiġifieri Alla jħobbni b'xejn. Ġesù jħobbni tassew. Dan kollu, flimkien mal-Ewkaristija; ma ninsewx kif beda l-Evanġelju tal-lum: “Kif kienu għarfuh fil-qsim tal-ħobż” (Lq 24:35). Din l-esperjenza tad-dixxipli, dan li qed nagħmlu aħna, għandu skop wiehied: li kulma jmur bil-persuna shiħa tagħna, u mhux bil-moħħ tagħna biss... Aħna spiss nippruvaw nifhmu lil Alla bil-moħħ tagħna biss. Inkunu żbaljati. Ma tistax tagħmel esperjenza ta' Ġesù, jekk tagħmel hin u hin tistudja. Biex ngħid: ‘Ha nara bil-loġika ta' moħħi, bir-raġuni ta' moħħi, nasalx biex nifhem min hu Ġesù’. M'għandekx ċans tifhem min hu Ġesù! M'għandekx ċans tinduna jekk Ġesù hux ħaj jew le. Għaliex? Għax l-esperjenza tal-fidi mhix xi haġa tal-moħħ biss, imma hi xi haġa tal-qalb. U fuq kolloxx hi xi haġa tal-għemil.

Min hu dak li l-iktar jista' jgħid u jagħmel tassew esperjenza awtentika tal-qawmien ta' Ġesù? Min hu dak? Hu dak li jaħseb f'moħħu, li jemmen f'moħħu, dak li jhoss f'qalbu; jgħixu, mhux darba kultant, imma kontinwament. Kif? Fi mħabba, f'għotja shiħa lil hutu. Imħabba kontinwa, f'ġenerożità kontinwa lil hutu. B'dan il-mod aħna nagħmlu esperjenza vera ta' Kristu Rxox. Il-bqija għalxejn. Il-moħħ waħdu mhux ser jaasal; aħna m'aħniex moħħ biss. Il-pandemija għallmitna li m'aħniex moħħ biss, m'aħniex xjenza biss. Il-qalb wehida mhux ser tasal, l-emozzjonijiet wehida mhux ser jaaslu. U l-għemil waħdu mhux ser jaasal. Imma dawn it-tlieta flimkien. Il-Kristjan li jgħix l-għotja tiegħu nnifsu, li jgħix b'ġenerożità ħajtu kollha kemm hi, huwa dak l-iktar wiehied li jkun qrib li jagħmel l-esperjenza ta' Ġesù

rxuxtat. Din l-esperjenza ma tagħmilhiex waħdek quddiem l-iskrin, ma tagħmilhiex waħdek quddiem it-televiżjoni; imma trid tagħmilha f'komunità li inti mhux biss tiltaqa' fiha biex tħossok parti minnha, imma f'komunità li int trid tipprowa tgħin, trid tipprowa taqdi, trid tipprowa tħobb.